

Mattias Sjölander
Fastighetskontoret
08-508 275 66
mattias.sjolander@stockholm.se

Till
Fastighetsnämnden
2012-09-25

**Förslag till nya föreskrifter för Tyresta nationalpark
samt utvidgning m m och ny skötselplan för Tyresta
naturreservat,
Haninge och Tyresö kommun**

Svar på remiss från Länsstyrelsen i Stockholms län och Naturvårdsverket

Förslag till beslut

Fastighetsnämnden besvarar rubricerade samordnade remiss från länsstyrelsen och Naturvårdsverket med fastighetskontorets tjänsteutlåtande.

Juan Copoví-Mena
Förvaltningschef

Jonas Holmer
Tf avdelningschef

Sammanfattning

Fastighetskontoret finner att förslaget till nya föreskrifter och nya skötselplaner med mera för Tyresta naturreservat och Tyresta nationalpark är väl genomtänkta och att de till stor del bör kunna fylla sitt syfte att bevara och stärka dessa områden för kommande generationer på ett bra sätt. Kontoret i samverkan med idrottsförvaltningen lämnar dock ett antal synpunkter på remissförslaget.

Remissen

Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram ett gemensamt förslag till ny skötselplan för Tyresta nationalpark och Tyresta naturreservat (*bilaga*). Naturvårdsverket har tagit fram ett förslag till nya föreskrifter för nationalparken medan länsstyrelsen har tagit fram ett förslag till viss utvidgning samt till nya föreskrifter med mera för Tyresta naturreservat.

Det samlade förslaget har sänts på samordnad remiss (dnr 512-2010-9813) av Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Stockholms län till bland annat Stockholms stad, fastighetskontoret, i egenskap av sakägare. Remissvar på respektive förslagsdel ska ha inkommit till länsstyrelsen beträffande utvidgning av reservat samt skötselplan och till Naturvårdsverket beträffande förslaget till nationalparksföreskrifter senast den 15 oktober, vilket innebär att ärendet behöver behandlas av fastighetsnämnden vid nämndens möte den 25 september.

Utlåtande

Tjänsteutlåtandet avser i huvudsak både förslaget till reservatsbeslut och förslaget till skötselplan gällande Tyresta naturreservat från länsstyrelsen. Fastighetsnämnden är inte sakägare i direkt mening gällande nationalparken då denna ägs av staten. Nationalparken angränsar dock till Stockholms stads markinnehav i nordväst, och kommer därför att kommenteras i de delar som indirekt berör eller kan komma att påverka stadens markinnehav.

Förslaget gällande Tyresta naturreservat

Länsstyrelsen i Stockholms län har tagit fram ett förslag till utvidgning, ändring av syfte och föreskrifter samt fastställelse av en ny skötselplan för Tyresta naturreservat. Enligt förslaget är syftet med Tyresta naturreservat att bevara och vårda ett stort och tätortsnära naturområde av mycket högt värde för biologisk mångfald, kulturmiljö och friluftsliv med dess skogar, våtmarker, odlingslandskap, vattenmiljöer samt växt- och djurliv. Naturreservatet ska fungera som en skyddszon för den angränsande nationalparken. Skyddet av området ska bidra till att uppnå gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter enligt EU:s art- och habitatdirektiv som förekommer i området.

För att uppnå detta syfte föreslås bland annat följande: Naturreservatet blir uppdelat i flera olika delar där dessa delar ska skötas på det sätt som finns föreslaget för dessa olika skötselområden. Så ska exempelvis skogen inom skötselområde A lämnas till fri utveckling medan den inom skötselområde B ska skötas genom naturvårdande insatser för att gynna biologisk mångfald och friluftsliv. Odlingslandskapet inom skötselområdena Å och G ska bevaras genom främst jordbruk med åkerbruk och betesdrift. Naturvårderna i vattenmiljöerna bevaras, såväl i havet som i sjöar och vattendrag. En viktig del för att uppnå syftet med Tyresta naturreservat är att besökare ska erbjudas goda förutsättningar för naturupplevelser genom bra och ändamålsenliga anordningar, information och service.

För att uppnå de mål som de nya föreskrifterna och den nya skötselplanen syftar till, upphör tidigare föreskrifter från 1993-06-11 och tidigare skötselplan för Tyresta naturreservat, också från 1993-06-11, att gälla då de nya föreskrifterna och den nya skötselplanen fastställs.

Den nya skötselplanen, som innehåller mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning, är också en gemensam skötselplan för Tyresta nationalpark och Tyresta naturreservat. De delar av planen som avser nationalparken, avses fastställas/har fastställts av Naturvårdsverket enligt 7 § nationalparksförordningen (1987:938).

Förslaget gällande Tyresta nationalpark

Nuvarande föreskrifter och skötselplan för Tyresta nationalpark fastställdes senast 1993. En översyn har gjorts tillsammans med Stiftelsen Tyrestaskogen och Länsstyrelsen i Stockholms län under de senaste tre åren. Resultatet av denna översyn redovisas i föreliggande remiss. Syftet med översynen av föreskrifterna har varit att modernisera deras utformning. Det generella syftet med föreskrifter för nationalparker är att medverka till att de värden som en nationalpark är avsedd att bevara, ska kunna bibehållas för framtida generationer. Något som är värt att notera för just Tyresta nationalpark är, att flera av de aktiviteter som är förbjudna i nationalparken är tillåtna i naturreservatet som ligger i direkt anslutning. Det gäller exempelvis möjligheten att kunna rida eller tälta. Det tidigare förbudet mot kommersiell verksamhet i nationalparken har tagits bort. Syftet med detta är att möjliggöra naturturism.

Med likalydande förbud som anges i föreskrifterna för Tyresta naturreservat, föreslås att dessa införs i förslaget till Naturvårdsverkets författningssamling. Förbuden anges under rubriken Föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark och vatten inom nationalparken samt under rubriken Om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom nationalparken.

Under rubriken Generella undantag från föreskrifterna om inskränkningar i rätten att använda mark och vatten inom nationalparken, anges att det utan hinder av inskränkningarna är tillåtet för:

1. Förvaltaren att utföra åtgärder enligt fastställd skötselplan såsom att underhålla och förbättra vandringsleder, uppföra anläggningar för friluftslivet och utföra gränsmarkering, informationsskyltning, naturvårdande skötsel samt reglering av Lanans utlopp.
2. Förvaltaren att använda arbetsfordon eller båt för att utföra åtgärder enligt fastställd skötselplan eller i annat tjänstesyfte.
3. Tjänsteman i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att använda fordon och hund om det behövs. Anmälan ska om möjligt göras till förvaltaren i förväg, annars snarast efter genomförandet.
4. Behörig person att eftersöka och avliva skadat vilt och i samband med det medföra okopplad hund.
5. Innehavare av ledningsrätt att efter samråd med förvaltaren vidta åtgärd för underhåll av befintlig ledning eller ledningsgata.

6. Räddningstjänsten och förvaltaren att vidta nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

Ärendets beredning

Inom fastighetskontoret har ärendet handlagts av fastighetsavdelningen i samråd med utvecklingsavdelningen. Idrottsförvaltningen är berörd av denna remiss då de svarar för fiskevården för Åvaån. Deras synpunkter på remissen för naturreservatet är framförda av förvaltningens fiskebiolog och har infogats i kontorets utlåtande.

Fastighetskontorets synpunkter och förslag

Fastighetskontoret finner att förslaget till nya föreskrifter och nya skötselplaner med mera för Tyresta naturreservat och Tyresta nationalpark är väl genomtänkta och att de till stor del bör kunna fylla sitt syfte att bevara och stärka dessa områden för kommande generationer på ett bra sätt. Kontoret i samverkan med idrottsförvaltningen har dock följande synpunkter på remissförslaget:

1. Åva gård bedriver konventionell mjölkproduktion med ekologisk växtodling och är en viktig aktör vad gäller beteshävdin inom Tyresta naturreservat. Åva gård är Stockholms stads enda mjölkproducerande gård. Arrendatorn på Åva gård har nyligen gjort större investeringar, bland annat i form en mjölkrobot. Prispressen på mejeriprodukter innebär pressad lönsamhet för arrendatorn. Av bland annat denna anledning är det av vikt att samordning sker av det samlade regelverket innefattande gårdsstöd, Natura-2000 och föreslagna reservatsföreskrifter som gäller för arrendeområdet inom reservatet. I annat fall finns risken för att dessa regelverk inte är förenliga och drabbar jordbruksverksamheten negativt. Vidare så vill kontoret påtala behovet av flexibilitet i synsättet vad gäller behövliga åtgärder även i närområdena till Åva gårds marker. Detta för att möjliggöra minskad beskuggning, vattenavrinning med mera.
2. För besökarna till Tyresta naturreservat är det glädjande att ta del av förslaget att *”ledsystem och friluftsanordningar skall vara i gott skick”*. Detta bör även innefatta åtgärder som ökad framkomlighet och säkerhet längs leder och stigar, att hängande vindfällen inte ska få förekomma i anslutning till dessa och att skyltar med information finns för orientering. Kontoret anser att en ökad tillgänglighet till de värden som reservatet har också innebär en ökad attraktionskraft till reservatet, och utgör en resurs för hela Stockholmsregionen.
3. Under punkten B3.2, Skötsel av naturtyper – skötselområden, så föreslås att: *”Friluftsvärden skall beaktas i samband med olika skötselinsatser, till exempel så att stigar hålls framkomliga”*. Kontoret anför här i likhet med under punkt 2 betydelsen av ökad tillgänglighet. Kontorets långvariga erfarenhet av skötsel av tätorts-

nära skogsområden innebär en väl utvecklad uppfattning om vad besökare uppskattar respektive inte uppskattar. Avverkningsrester även utanför stigar och leder i form av kvarlämnat ris och virke är den mest vanliga anledningen till negativa synpunkter. Detta inskränker besökarnas vilja och möjligheter till bland annat bär- och svamplockning. Av denna anledning så önskar kontoret att rubricerad skrivning tas bort. Lämpligt som alternativ är istället att naturvårdsförvaltaren avgör denna frågas omfattning i en avvägning mellan tillgänglighet, allmänhetens naturupplevelse och biologisk mångfald.

4. För skötselområde B14 så anges som skötsel *"röjning och gallring för att gynna ädellövträd och lövträd. Frihuggning av spärrgreniga ekar"*. Kontoret delar denna uppfattning men anser inte att sköselförslaget är tillräckligt för den skogliga variation som finns inom detta stora skötselområde. Inom skötselområdet finns flera partier med yngre till medelålders barrskog med låga upplevelsevärden av igenväxningskaraktär och med behov av skötselåtgärder för att påskynda utvecklingen mot barrurskog. Skötselområdet gränsar även till en husvagnscamping som kontoret upplåter till en husvagnsförening. En viktig aspekt för campingens fortlevnad är dess yttre omständigheter i form av läge, öppenhet och ljusinsläpp. Av dessa anledningar så vill kontoret att sköselförslaget för detta område även innefattar skötselåtgärder i form av röjning och gallring av barrskog upp till en beståndsålder av cirka 70 år.
5. Förvaltning av nationalparken
Kontoret vill att bestämmelserna för nationalparken vid behov ska kunna ge utrymme för åtgärder om faktorer inom nationalparken påverkar eller kan komma att avsevärt påverka intilliggande markägare inom reservatet. Exempel på detta kan vara utbrott av skadeinsekter, viltfrågor och vattenföring.
6. Synpunkter inhämtade från idrottsförvaltningen
För nationalparken: Smådämmen bör få vara kvar i syfte att jämna ut vattenavrinningen till sjösystemet och ån. Ska rivas bort enligt förslaget.

För naturreservatet: Följande möjligheter vill idrottsförvaltningen ha kvar för fiskevården.
 - Avelsfisket efter öring måste kunna få göras i fiskfällan (avelsfisket nämns inte överhuvudtaget, dock nämns "Fiskeförbud i Åvaån").
 - Grusa – idrottsförvaltningen vill kunna biotopvårda för havsöringlek i Åvaån, vilket förbjuds i förslaget.

- Rensa bröten som hindrar fiskens gång. Eller dämmer vid vägtrummor. Det vill säga öppna fiskvägar måste finnas (även bäver kan ju bygga hinder). Förbjuds i förslaget.
- Riktad jakt på säl och skarv inom fiskfredningsområdena bör kunna skrivas in i syfte att skydda fiskeleken.
- Idrottsförvaltningen vill kunna plantera ut fisk i saltsjön på TDA-vattnen och även i Åvaån om öringen skulle försvinna på grund av exempelvis torka och sälpredation. Förbjuds i förslaget.

Fiskfällan omnämns inte i skötselplanen och den är inte markerad på bifogade kartor. Det bör den vara. Vid Fiskfällan räknas uppvandrande leköringar och nedvandrande öringsmolt och fällan gör det även möjligt att fånga avelsfiskar för strykning. Vid Fiskfällan anordnas årligen ett ”öppet hus” för allmänheten. Fiskfällan är nyligen renoverad, bland annat med EU-medel, och information om verksamheten anslås där. Verksamheten vid Fiskfällan önskar staden kunna ha kvar.

I förslaget står att förvaltaren och Tyresö fiskevårdsförening gör fisketillsyn i saltsjön. Är det stiftelsen eller Stockholms stad som man syftar på med förvaltaren? Idag är det idrottsförvaltningen, Stockholm stad, som via avtal och medel uppdrar åt Tyresö fiskevårdsförening att komplettera stadens fisketillsyn i saltsjön och runt Åvaån. Därutöver bör TDA-fiskekortet (Trolling-Drag-Angel) nämnas mer.
